

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szombaton 21. Februáriusban 1789.

Hazánkbeli — külömbb-külömbb-féle Tudósítások.

A z érdemet nagyra betsülni és meg-jutalmaztatani tudó Felség, a' *Septemvirális Táblának* eddig vólt edgyik nagy érdemü Tagját M. *Semsey András* Urat, a' F. edgyesült Udv. Magyar Kantzelláriánál *Referendariusnak* nevezni méltoztatott.

Az érdemre, böltsélségre, ifjúságra és szépségre tekinteni szokotlon némán süketeskedő vak Halál megint kárt tett Hazánkknak virágos kertében. Ezen folyó hónapnak 13-dikán le-szakasztá itten *Palásfi Márton* Ur életének ifjúsága 'sengélyében lévő virágát. Meg-fosztá Nemzetünket egy nagyreménységü ifjútól; ki szép Tudományai, sok Országoknak 's Nyelvek-

nek esmérése, de főképpen Lelkének Nemessége által, mind azok előtt, valakik őtet esmérik vala, kedves vólt. Ezen érdemes Urnak halála Nemzetének kárt, Attyafiainak és Baráttynak pedig nem kis szomorúságot okozott.

Minthogy az egy másután 14 napok alatt ki-maradozott Magyar és Erdély-országi Posták még most hozzák nekünk hirül az Arviz által esett történeteket, mi-is tsak most szolgálhatunk a' mi Érd. Olvasóinknak ezekkel. — Budáról Febr. 11-dikén azt irják: „ Ezen hónapnak 7-dikén hirtelen áradni kezdvén a' Duna, Budának és Pestnek alacsonyabb részeit egynéhány órák alatt el-foglalá. 8-dikban már Ó-Buda, az ugy nevezett *Rátzt'* Város, *Vizi*-Város *Ujj*-Város nagyobb részén viz alatt valának edgyik felől, más-felől pedig Pest egy vízzel körül kerített Szigethez hasonlónak látszik vala. 8-dikban délután már kezdett vala ezen viz-áradás szemlátomást apadni; de a' következő éjtszakára megint nevedni kezdé, és az-óltától fogva 11-dikig semmit nem apada, hanem ennek fel-emelkedett magossága azon 1775-dik esztendőbéli rendkívül való Viz-áradáshoz tsak nem hasonló vala; és 4 egész napok alatt az apadásról még tsak reménységet sem nyújta a' Lakófoknak. Pesten fellyül, a' Szigettel által-ellenben egy kezet formált vala a' Duna, mellyel Pestet egy kelletlen hízkelkedéssel nyakon öölölvén, a' hadibetegek' házánál foly vala a' viz vissza a' Dunába. A' hadi Ispotály minden-felől körül lévén véve a' vitzől, a' betegeket az alsó szobákból a' felsőkbe költöztetni kéntelenítettének. A' külső Városok.

lokban sok 1000 embereknek oda kellett a' magok házaikat hagyni, és némely házak öszve-is omlottanak. A' kár, mely itten a' Duna által okoztatott meg-betsülhetetlen; de még veszedelmesebb lett volna, ha a' Tiszt-visezők és Elöljárók által előre jó rendelések nem téttenek volna; de ezek fellyülről Tudósítást vévén a' viznek áradásáról, a' Népet vigyázatra serkentették — sőt egy sebelsen repülő *Stáféta* által az alább fekvő Duna-melleyéki Helységeknek-is azonnal tudtokra adatott, és rendelések tétettek. Ezen rendkívül való véletlen Ár-viz, némely helyeken a' háznak fedelét vitte - el magával, és csak a' tsupa kö-falakot hagyta; melyből ki-ki képzelheti, a' 2 Magyar Hazában mennyi károkat tehetett. Ezen ár-vizet minden előre látók képzelhetik vala a' véghetetlen hóból; mert csak Bétsnek belső Városaiból 100-ezer szekér hónál többet hordottanak-ki az idén; Erdélyben pedig; a' Tordáról jött szova bé-vehető Tudósítás-szerint, majd mindennütt két fingnyi magosságú vala a' hó. — — Ezen szörnyü hó és hideg, a' Téli-szállásban lévő számos katonákkal edgyütt, Erdélynek némely részeiben egy kis szokotlon drágaságot okozott vala. Szébenben 1 mázsa szalonna 40 forint, Tordán és Kolosvárt 30. — Egy font marha-hús, Kolosvárt, hól a' *Gyulai* fegyveres fiai közzül 3000-en feküsznek vala Téli-szállásban, 5 krajtzár. Tordán 7 pénz. 1 tólyás egy pótra vala; mely ezen a' kis *Gozsán* földjén szokotlan historia. Azonban semmi Gabona némüben rendkívül való szükség itten nintsen.

Egy Brekhainville Sergéből Török fogságba esett Kapitánynak Schoderernek fogságából küldött Levele.

Én alább irt szerentsétlen adhatom — — tudtára, hogy én, az én Augufthusnak 11-dikén esett fogságom után, Septembernek 12-dikén, a' velem edgyütt fogságba esett katonasággal, kiknek számok 45-re mégyen, Konftántzinápolyba, a' *Bagnó* nevü foglyok' házába meg-érkeztem. Az én fok sebeim által okoztatott kinnyaim, az én külömben-is nyomorúlt állapotomat fokkal kefervefebbé téfzik. Ezen foglyok' házában velem edgyütt vagyon most 1 Orosz Obefter, 1 Obeftlájdinánt, 3 Májor, 3 Kapitány és 12 alsóbb Tifztek: a' Tsáfzár Táborától pedig Kapitány *Vájnert*, Záfzlótartó *Donzely*: a' második Székely Regimentből Kapitány *Jeleki*, Kapitány *Rofetor*, fő Hadnagy *Martini*, fő Hadnagy *Gájtz* és all Hadnagy *Jani*. — Az Orosz Sergétől Záfzlótartó *Fenegyvafsi*, az Erdödi Húfzár Sergétől Hadnagy *Kotzi*; közönségelen, a' Strá'sameftertől kezdvén alá 516 férfiak; de a' kik között szökötök-is vagynak, mivel itt a' Keresztény szökött katonát Kémnek tartván, azokkal-is fogoly módra szoktanak bánni. Minnyájon vasban dolgoznak, és a' Portától kenyérnél és viznél egyebet nem kapnak; söt a' vizet-is ollykor pénzen kel hozotniak. A' mi Felséges Tsáfzárunk' kegyelméből minden itt lévő Tifztei hónaponként 20 Piáftert, az az: 21 for. 40 krt. kapunk. A' Strá'samefter 10 Parát, a' Káplár 8-at, a' Frájter 7-et, a' köz-ember 6-at kapnak (*Egy Para a' mi pénzünk-szerint 4-edfél pénz, az az: egy póltra fél-péNZ.*) Nékünk Tifzteknek, a'

Fels.

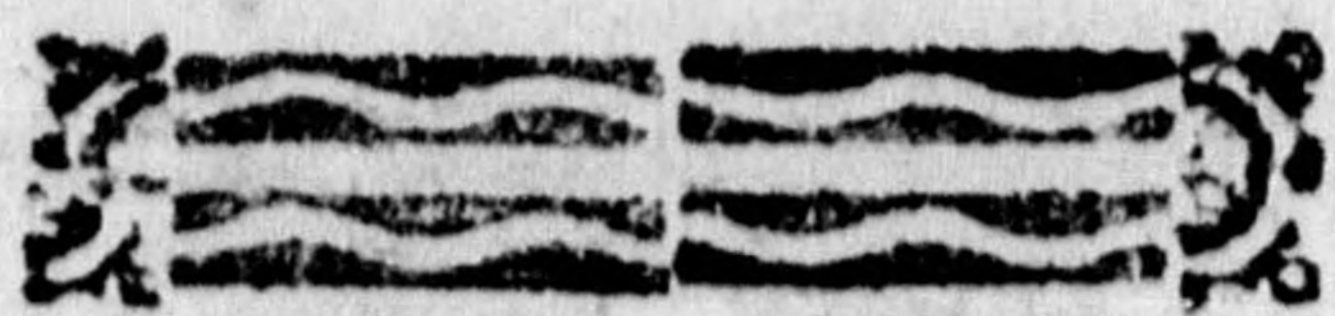
Fels. Tsászár Uniformát ad a' fogságban-is; a' Törököktől pedig semmit sem kapunk. Konstantinápolyban *Bagnóban*. Sept. 25-dikén 1788. Kapitány *Scholderer*. — Ezen Levellet nem azért iktattuk ide, hogy ez által azt hitessük-el a' mi Olvasóinkal, hogy a' mi foglyainknak máig-is így legyen állapotjuk; mert az-óltától fogva nagyot változhatott.

Konstantinápoly. *A' Konstantinápolyi Diványnak hadi Plánuma, mely-szerint ezen esztendőben a' maga ellenségei ellen fog harcolni.* — Mi ezen mingyárt itt alább irt Levélnek igazságáról kezelséget nem fogodhatunk; de minthogy minden Közönséges Német Levelekben kerüli a' Világot, mi-is a' mi Erd. Olvasóinknak udvarlani bátorkodunk vele. *A' Plánum* ez: „Mennél nagyobb vala ennek-előtte egy néhány hónappal a' Portának az ő békeségre való készsége, annál nagyobb már most mind a' Népnek mind a' Diványnak hadakozáshoz készülő dühös indulatja. A' Divány a' maga tsatára állittandó Népeinek számát fél-milliomra pótolja. Ezen halhatatlan nagy Tábor, az 1683-ban esett hadakozásnak *Plánuma*-szerint 3 nagy Táborokra fog osztotni. Ezek között az első, melynek Vezére maga a' *Szúltán* fog lenni, Horváth-országban keresztül Magyar-országba szándékozik Buda Várának ostromlására. — A' második *Printz Szelim* alatt, kinek Tábori-készületei már Drinápolyba meg-érkezteknek lenni tartotnak, fog jöni *Viddinen* keresztül egyenesen a' Bánátba, és *Tömösvárig* meg-nem fog állani. — A' 3-madik, az Oroszok ellen mégyen az *ujj Kajmókány* alatt, és minekutánna a' *Románzov*

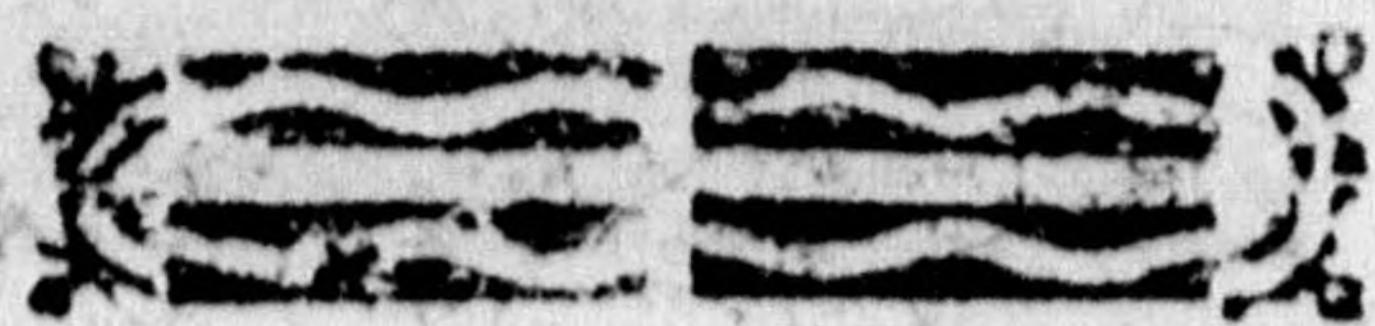
Táborát a' maga lófark Zászlói alá appritotta vizsza - veszi Moldovát és Khotzimat. Annak-utánna Ukránián koreasztül Lengyel - országba nyomúl, hól ezen hiv frigyefsétől 100-ezer főből álló Táborral segittetik; az utolsó Muszkát - is egész Pétersburgig fel - vadászsa és mindent el - puztitt. — Ezen Levélben erő-felett való dolgokkal hizelkedik a' Divány magának ki-ki láthatja; de hogy a' fel-buzdúlt Népnek belső zenebonáját el - kerülhesse , mindent ígér már most; és a' Népnek sokosága között Konstantinápolyban ki-hirdettetett , hogy *Akhmet* maga-is a' Táborba mégyen , és addig a' maga Udvarába vizsza-nem tér, mig a' maga 2 ellenségeivel vagy Bétsben , vagy Pétersburgban a' békeféség punktu-mainak alá-nem irat — azonban — Bétsben a' békeféség - felöl - való reménység nem mindenekben szünt-meg.

Moldovából írják : „ A' mint mi végire mehetünk , Benderben 3 nagy Külső - országí Inzsinérek találtatnak. A' mi az eleségbéli dolgát illeti ezen Eröféségnek , fél-esztendöre enniek és inniok-való elég van ; de az Orosz ágyuk és Sergek illy fokára várakozni éppen nem akarnak. Egy a' mi Jóakaróink bözzül (írja a' Levelező) némely jegyzéseket teve Bendernek mostoni ostroma alkalmatofságával , mely ez : „ Az Oroszok az ' ő mostani hadakazó *Plánumjoknak* éppen azon a' pontyán láttatnak állani , mellyet még a' fellyebb múlt Török háború alkalmatofságával ki-mérvén , most akarják arról a' magok akkori tzeljokot szerentsésen tökéletesfégre vinni. Még ekkor kívánnják vala a' Portától a'

Fekete - Tengeren való szabad hajókázást, és a Tengeri szorosokon való szabad által hajókázást a Közép - Tengerre, és azt, hogy a' Porta a' Krimia fél-szigetjén való fő uralkodását engedné által; de ez ekkor egész mértékben tökéletességre nem mehetvén; végre csak ugyan ollyon szerentsékek valának, hogy Krimia fél-szigetje által-engedtetvén, ez által a' Tatároknak az Orosz határokba való gyakor bé-ütéseknek vége - szakada. Annakutánna *Kersonésust* építették, és itt egy kereskedésbéli közösülést állítának-fel; mely fok idegen Tartományokra, nevezetesen Konstantzinápolyra ki-terjedhessen. Az ujjonon épült *Kerson'* Városának edgyik Kapu - felére ezen fokot jelentő igéket metztették vala-fel: „ *Ez az az út, mely Konstantzinápolyba viszen.* Már most Oszakov-is meg-van véve, melly környülállás ezen hajdoni tzélt még nagyobb reménységgel láttatik táplálni. Ez a' tzél, némelleyek itélete-szerint, Görög - országnak vizsgálva - vétele, és annak hajdoni virágzására való hozása egy részről, más részről pedig Magyar - országról, még az ezután áfandó tsatarnák által, a' Közép-tengerre való hajókázás és kereskedés.

Szeben 3. Febr. Az innen jött Levelek azt írják: A' körülöttünk lévő Sergek már kezdettenek imitt amott mozgani. Ennek-elötte egynéhány napokkal egy *tzug* Húzárság a' Veres-toronyi Palszushoz közelebb *Schelenberg*-felé elé-mozdúlt. — A' *Rimnikben* el-fogatott és itt Szebenben fogságban tartatott *Mustafa Oszman Bafa* a' napokban innen *Károlyfejérvárra* vitették. E' meg-fog hóltig emlé-

kezni a' maga itt vólt fogságáról ; mert ennek az egész Városban szabad lévén széllyel jární, mindenkor tsak egy Káplártól kifirtetvén, a' nevezetes Társaságokba vala szabad bé-menetele, és mindenütt egész betsülettel fogodtaték. Mi az ő maga-viselelével meg-elégedtünk ; de ő-is tellyes meg-elégedéssel vala a' mi eránta mutatott szivefségünk eránt. Ezen *Mustafa* egy Görög Vallású Papnak fia, ki magát a' *Mahumed* Zászlója alá környül-meteltette vala. Életének ifjabb elztendeit, a' mostani Oláh-országi Hertzegnek *Mavrojéninek* Társaságában a' Tengeri-tólvaj-hajókon töltötte. Minekutánna *Mavrojéni* a' *Kaputány* Balsa és más alattomban való hamis-lelküségék által annyira vitte vólna a' maga sorsát, hogy Oláh-országi Hertzegséget ért, meg- emlékezett a' maga hajdoni kötél alá való Pajtás-sáról, és ezt a' maga Tartományában külömbb külömbb hivatalokra emelte. *Osmon* az egész Hertzegségben mintegy fő-gondvifeleő vala, a' mostani háborúnak kezdetéig, a' midön az Oláh-Sergeknek fő Vezérévé téteték. Még soha egy hivataljában-is magát olly derekasint nem viselte, mint ebben ; a' honnan a' Nagy Vezér tavaly 100 ezüst darabokat küldött vala néki azért, hogy azt a' magokat legjobb viselt katonái között ofzfa-ki ; de a' maga fogságáig kettőnél többet nem vala alkalmatofsága azokból ki-ofztani, a' többit magával Szebenbe hozta vala fogságba.

Jegyzések.

A' mi Török fogságban lévő Tisztjeinktől megint 2 Leveleink vagynak, mellyekkel rövid órán

szol-

szolgálni fogunk : addig-is jelenthetjük , hogy a' *Nádasdi* Sergebéli fő Hadnagy *Gergei* Ur bizonyosan életben vagyon , ki Káránsebesnél el-esettnek tartatik vala , és a' Török fogságból Levelet küldött. — A' Pofonyi Levelekben azt írják , hogy itt a' *Vurmer* Húlzár-Sergének Verbunkja állittatik-fel. — A' napokban megint 16 Batalion gyalog és 4 Batalion Gránátéros mene az alsó szélek-felé. — Tsak az ágyuknak *Pléfig* és *Therésia* Váraig való költöztetések 300-ezer forintokra számláltatik. — A' F. Tsászár a' maga előbbeni egészségét tökéletesen megnyervén , ugy tartatik , hogy leg-előbb-is *Zemlinbe* fogna vagy 14 napokra menni ; minthogy már némely Tábori készületeit ő Felségének ide le-is költöztették e. h. 12-dikén. — Pestről a' Gróf *Vartensleben* Ur egészségéről nem igen örvendetes hirt vevénk tegnap. — A' Tóth-orzági Széleken minden meg-mozdult , és mind a' két rész már nyughatatlanságban vagyon ; azért a' Széleken lévő Sergek parantsolatot vettenek , hogy fegyverben állyonak. — Ama nagy érdemű Vezér Báró *de Vins* Ur a' napokban betegen hozaték ide , és helyette az ideig tartó Vezérséget *G. Vallis* Ur vevé kezéhez Horváth-országban. — Pesten 70 Háznál többet ölzve-ontott az ár-viz. — A' Velentzei Közönséges-társaság , hogy a' Tsászári részén lészzen és a' Porta ellen hadakozni-fog , már jelentette és keményen készül. — A' múlt héten Kedden Orvosi-tanátsot tartának Bétsben a' F. M. Báró *Laudon* lábára , melynek kétttség-kivül bizonyos nyavallyája lészzen , 's midön a' Doktorok nézegetnék innen-is túl-is a' Lábot , kérdi *Laudon* :

No! hát mi baja? Semmi sem egyéb Kegyelmes Uram, felelnek a' Doktorok, hanem *Podágra*; melynek leg-jobb orvoslása a' járás és mozgás. Ugyé? No nem-is kel hát az Orvoslásáról gondolkodni, felel *Laudon*; mert 14 napok alatt hozzá fogok én ennek az Orvoslásához magom; és ha a' *Podágrát* a' mozgás meg-gyógyítja, ennek a' lábnek, ha élek, több mozgása lesz a' Nyáron, hogy sem meg-ne gyógyúlhasan.

Egy hitel-felett való Tudósítás.

Pétersburgból Rigába, innen Régensburgba és az innen jövő Közönséges Levelek által Bétsbe 's az egész Világra ezen Tudósító Levél lépe-ki a' napokban, melyet Bétsben előre jelenthetjük, senki sem hiszen — de minthogy a' köz-mondás-szerint — az Ördög nem aluszik! — valami talált volna lenni belöle — mint közönséges hitel-felett való hirt ide iktatom: mely így következik:

„ *Riga 15. Jan.* „ A' Dec. 17-dikén esett *Otzakov* szerezés meg-vételének közönséges öröme alkalmazhatóságával, következő, örömünket sárba tapadt, szomorú Tudósítást vészünk Pétersburgból; hogy ezen Várnak bírása tsak egynéhány órákig tartott, és hogy tsak a' sok vér-ontásra szolgálta-tott legyen alkalmazhatóságot: ugyan-is — *Muran Hafsán Seráskier*, ki a' Nagy Vezértől azt a' parantsolatot vette vala, hogy a' maga alatt lévő 10-ezer főből álló Néppel, a' Decembernek 18-dikán ki-ütő *Otzakoi* Népnak segittségül legyen, már Dec. 16-dikán olly közel érkezett vala ezen Várhoz, hogy

hogy alig vala attól 4 mért-földnyire. Azon étzaka ki-akará magát Táborával edgyütt nyugodni, hogy másnapra virradolag annál frisebb erővel kezdhesen előtte lévő útjához, és hogy éppen 18-dikra érhesen a' parantsolotba adott punktumra. De midön az Oszakovi véghetetlen ágyu szózatot meghallotta vólna, ugy gondolkozott, hogy az Oroszok bizonyoson alkalmatofságot szolgáltattanak az Oszakov örzöinek, mely-szerint kéntelenittetnek előbb ki-ütni egy nappal, hogy sem az ő Nagy-Vezéré-től vett parantsolatja tartja; azért a' leg-sebesebb utat vélzi egész Tábor eleibe, és repülő szárnyokon meg-érkezik Oszakovhoz egynéhány órákkal az után, midön már az Oroszok a' Várban vólnának. A' belső hidak, mellyek az Oroszoknak a' Várba való menetelre szolgálának vala, roszfzúl valának öri-zettel meg-rakva, a' honnan a' Seráskiertől leg-ot-tan el-foglaltatának; az Oroszok, kik az 5 óra alatt tett Vár ostromlásában és prédában el-bád-gyadtanak vala, igen gyenge és vigyázatlan ellent állást tehetének, ezen Oszakov meg vételen fel-dühödett 10-ezer Népnek. A' Török foglyok-is ujra fegyverhez nyulának, a' honnan olly nagy vér-özön támoda, hogy az egész Orosz népség közzül tsak 1800 hagyatván életben, a' többi mind le-aprítették. — Ha Hertzeg *Potemkin* a' meg-vett Oszakov Várában egy lisztes hordon irhatott a' Bétsben lévő Orosz Követ H. *Gallitzinnak* ez-előtt a' szomorú költött történet előtt Levelet, és Kurirt küldhetett Bétsbe; ha ő életben vagyon, egynéhány órákkal azután megint mást küldhetett vólna; vagy ha ő-is

az el-estek' vagy el-fogottak' száma-között volna, leg-alább Varsóban bizonyosan tudnák ezt eddig a' *Diétában*; de a' múlt hónapnak 22-dikéig még semmit sem tudtanak belőlle; azért ezen | Tudósítást mi költeménynek tartjuk mind-addig, míg Bétsbe Orosz Kurir nem hozza ezen hirt.

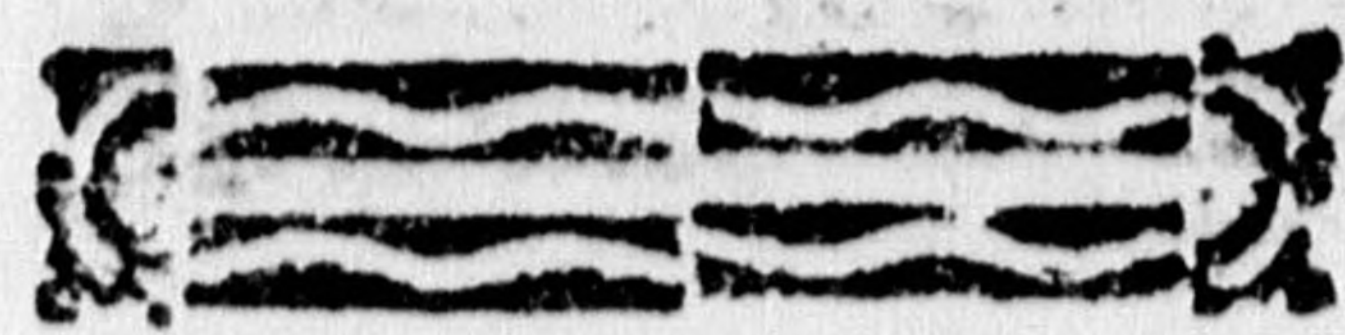
Mig azért az ezen hírrel jövő Kurir el-érkezék, azon Tudósítást, mellyet minden Levelek bizonyosnak erősítenek, könnyöbben el-hihetjük t. i. — Hogy Orosz Vezér *Kaminszkoy* Januáriusnak 4-dikén egy 12-ezerből álló Török Tábort a' maga Benderbe menő útjában (ezek-is Bender' őltalmára mennek vala) azok-közzül mintegy 1000-et le-vágott és 200-at fogságra vitt, és egynéhány ágyukot nyert vala prédába. Mi Bétsben szüntelen a' Bender meg-vételéről való hirt várjuk. — Azt hiszik a' Politikusok, hogy ha mi Belgráddal, az Oroszok pedig Benderrel hamar készen lehetnénk, a' békeség még ebben az esztendőben talpra állana; mert ezt sok Europai Udvarok, nevezetesen a' Berlini Udvar tellyes igyekezettel dolgozza; de az Orosz és a' mi Udvarunk kívánsága sokkal nagyobb, hogy sem azt a' Porta addig meg-igérje, míg nem megostoroztatik, és egy két három pohar etzetet vele ki-itatnak. — 15 milliom Oroszlány Tallért kénék a' Portának hadi-költséget fizetni azon-kivül, hogy a' kívánt Tartományokat és Erölségeket által-kék engedni. — A' Fejedelmeknek tanító Mestere *Grotius* azt mondja: „A' ki szerentséfebb a' hadakozásban a' soha felettebb nagy dolgok' kívánásával ne-terhelje a' maga ellenségét; mert ez-által kéttségbe esésre

és veszedelmes következésekre kényszeríti őket; mely által magának-is gyakorlati árthat — a' szerentse gömbölyü — nem tudhatjuk előre merre hengeredik.

A' mostani békeiség' szerető Pruszszus Király, az edgyetlen egy *Fridrik'* hadakazó tüzével még tellyes Minisztériumot nem régiben-is, a' Berlini Levelek-szerint, arra öztönözte, hogy tellyes igyekezettel az *Euro-pai* békeiségnek ki-dolgozásán légyenek; és minden hadi-készületei tsak erre tzeleznak; — de hijába; mert látja azt előre mind a' Király, mind a' Ministerium, hogy ha most Pruszszia jobb-kezével a' fegyvert keményen a' bal-markába tsapván azt nem kiáltja: *macht euch fertig!* énekelt Szent *Dávid* Dántzigról — 's hátha még Sléfiában-is más nyüftben találnák szöni a' gyótsot? — néki a' békeiség firhangja alatt-is mozogni kel; a' Politikusok' itélete szerint.

Laváter, (az a' hires ábrázot tekintésből ítélő tudós Férfi, kiről közönségesen azt tartják, hogy tsak a' szeme közé nézett a' szegény legénynek, 's meg-mondotta 14 nap múlva-is mit fog álmodni) ennek a' mi Bika háton lovaglott szerelmes Kis-afszonyunknak Európának egykor jobban a' szeme közé tekintvén, azt jövendölte vala, hogy előbb 3 Monárkhák meg-halnának, és annakutánna lenne az *Euro-pai* Státusokban nagy változás; ha tsak ezen Kis-afszonynak formájából való itéletét el-nem hibázta; minthogy a' Szépek' mostani módi ortza fellele nagy akadályára lehetett az itéletnek.

Elegyes Tudósítások.

A' Spanyolok ujj Királya *IV-dik Károly* a' *II-dik Josef* példája-szerint kezdette a' maga Uralkodását; mindent ujjit, jobbit és változtat; minden Attya és Nagy Attya adótságait számba vette és fizeti. — Az Eretnekeket halálra nyomozó széknek eddig minden tagjai a' Szent *Domokos* Szerzetebéli Papokból valának; most az ujj Király parantsolt, hogy ezen Itélő-székbe más Szerzetbéli Papok-is bé-ülhessenek — a' minthogy már ezen Itélő-székbe a' napokban egy *Páter Longi* nevezetü Pap a' Sz. *Ferentz* Szerzetéből üle-bé. Ezt ugyan a' Sz. *Domokos* Szerzete egy kevélség fül vakarva szemléli; de a' Sz. *Ferentz* Szerzetebéli Papok-is szintén ugy az Oltár' szolgái mint a' Sz. *Domokosé*. — Ez az Eretnekeket halálra nyomozó Szent szék most már egynéhány esztendőktől fogva koránt sem olyan irgalmatlan *Madritban*, a' mint mi a' régi Egyházi historiák után gondoljuk. Azért, hogy *Péternek* homályosobbatska a' szeme mint *Pálnak* — azért ötet mingyárt halálra nem itélik most, tsak a' Nép között Vallásbéli zendülést ne-indittson, mellyért mindenkor méltó volna a' mérséklett büntetés — vagy a' Keresztényi Vallás sinor mértékén fellyül ne-böltselkedjék, a' mostani fél-tudósok szokása-szerint. A' ki az egyenesít görbétskének, és a' görbét egyenesítskének nézné-is már most; módot keres ezen Sz. Szék, hogy ötet észszel és okkal egyenesebb nézővé tegyék — Pápa szemet tesznek az orrára, hogy a' természeti Valóságnál nagyobbban elő adott dolgokat jobban fel-vehesse, és ugy nézhessen, mint mások. Itt a'

Ki.

Királyi Udvari Mester-emberek között-is vagy on már születet *Helvetziai* Vallású Magyarfi ; kit az Udvar Párisból maga vitetett ide — nagy betsületben vagy on azon-kivül, hogy a' Vallását tsak szemére is vetnék. Mi meg-hiszfzük, hogy ezen Párisból ide vitetett Magyar Mester-ember (született Magyar Nemes-ember Debretzeni-fi, neve *Imbre*) tsak ugyan nem ollyon, mint akármellyik Debretzeni *Hentes* ; ki valaminek tsak a' szagától-is irtóznék ; de elég az, hogy Vallását (ha Vallás a' Név ; mert tsak névvel külömbezünk a' *Kristusról* neveztetett Keresztények, nem a' dolognak fundamentomában, a' mint egy Olofz író írja) még meg-nem változtotta, 's még is nagy betsületben tartatik, a' mint a' mi ott járó, vele esmeretes Magyar *Kabinét* Kurirjaink beszélik, — Itt valaki azt gondolhatná, hogy én egy itze bor mellett írom most ezen Ujságot, hogy olly nagy *Kurásim* van az igazat (egy bölts író után) ki-mondani ; de én nem-is látom által (szól az író) ha az én Szeretömnek — a' meg-bóldogúlt Tsászárnénak — egy kedves Barátomnak — ama hires Frantzia-oroszági Tólvajnak *Kartusnak* képeket a' háló-szobámba tartom, miért nem tarthatnám a' Kristusét, vagy az ő Szent Annyáét *Máriáét* — ha a' képet magát, a' mennyiben tsak festés nem imádom-is ; minthogy az imádás egyedül a' láthatatlan *Istent* illeti : Ezek nékem rofzsz gondolotra alkalmatofságot nem szolgáltattak.

A' Báró *Vukhásovits* gyürendő félben lévő szabad Seregéről azt írják a' Tudósítók, hogy ezen Sereg nem tsak nagy elő-menettel gyül, és már is

nagy számra szaporodott, hanem mind vállagatott férfiaktól is fog állani, melyhez hasonló Szabad-seregéről még nem mindenkinek emlékeznek. A' többi között megengedte ő Felsége *Vukásovitsnak*, hogy a' Horvát-országi 4 Szélbéli Regementekből 10 legényt vállagathasson magának; a' Tiszteket maga teszi a' maga tetszése-szerint — és ezen Szabad-sereg mellett egy Kompánia vállagatott Húszár-is léfzen, vagy a' mint gondoljuk több is: mert *Pétsről* azt írják, hogy a' *Vukásovits* Szabad-seregére nézve ide-is egy Felséges Rendelés érkezett, hogy a' *Gréfen, Vurmzer és Erdödi* Húszár Sergeiből bizonyos-számú Húszárokat vállagathasson magának; Ezen Szabad-seregbe másut-is mind vállagotva gyűjtik a' férfiakat, melyből minnyájon egyenelsen azt gondoljuk, hogy ezen Sereg a' *Skutari* Bafa-ostora léfzen; és már nem-is fognak az el-indulással hofszosan késni; mivel a' hajók ezeknek számokra már készen állanak.

Az Emberi Nemzet Szépjeire nézve két szembe-tünhető nevezetes dolgokkal szolgálhatunk a' mi Magyar Dámáinknak u. m. — A' mi fő Hertzeg Afzszonyúnk *Elisabetha* a' szép mesterségek' Tudós-társaságától, a' múlt hetekben, ezen tanult Társaság tagjává választaték. — Az Ifjú Gróf *Károliné* pedig már szinte 2 hónapjától fogva Magyar nyelvtanítót tartván maga mellett, Nemzeti nyelvünket olly szorgalmatofon és olly nagy előmenetellel tanulja, hogy minden órán fellyül haladja azokat, kik Hazánk küszöbeiben születtek: a' mint már egy néhány Magyar Gavallérok' más Nemzetbéli Hitelsén meg-történt.